

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Instrvctio R. P. Bartholomæi Riccii Societatis Iesv
Theologi De Modo Recte Meditandi De Rebus Divinis**

Ricci, Bartolomeo

Mogvntiæ, 1605

Tractatvs II. De ariditate spirituali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59608)

1.2.9.39.
4.2.

contristandum, quia S. Thomas alicubi docet tristitiam immoderatam esse malam, quia transcendit regulam rationis. *Ompet inquit, passiones animi regulari debent secundum regulam rationis, quam transcendit immoderata tristitia.* Tunc autem mea opinione videtur tristitia transcendere rationem, quando vel è medio tollit, vel certe turbat consuetas hominis actiones, vti facit in presentia materia.

TRACTATUS II.

DE ARIDITATE SPIRITUALI.

De causis internis Ariditatis spiritualis.

CAP. I.

NOMEN ariditatis, sicut & sterilitatis ac sterilitatis, metaphoricè tribuitur Orationi, translatione sumpta ab agris, qui aridi & steriles dicuntur, quando post culturam & semen iactum, nullum tamen fructum

fructum reddunt. Causas igitur sterilitatis spiritualis inuenerimus, si cognouerimus causas sterilitatis corporalis in agris. Hos autem dicimus steriles, vel quia nimium siccifunt, ut si arenosi, vel saxosi sint, vel nimium humidi, ut si sint paludosi. Itaque sicut arenæ siccitas facit, ut semen in eam iactum non possit emolliri & putrefieri, *et multum fructum afferat*, sic animæ ariditas facit, ut semen diuini verbi in eam coniectum *ipsum solum maneat*. Idem euenit terræ petrosæ, licet enim in ea semen quidem exoriat, tamen ob humoris defectum non augetur, unde Christus apud B. Lucam dixit. *Aliud cecidit supra Luc. 8. petram, & natum aruit, quia non habebat humores.*

Affimilare possumus solo sicco & arido eos homines, qui naturaliter tam hebeti & obtuso sunt ingenio, ut ex nullo argumento, quamuis perspicuo & copioso, possint haurire meditando aliquem conceptum theoreticū vel practicū. Paludoso verò comparare ecōtra possumus eos, qui ob naturalem ingenii subtilitatē & promptitudinem de quouis argumēto sublimes & varios texunt conceptus, sed nesciūt reuocare ad praxim, eo quod illis desit aqua deuotionis,

quam tanti facit S. Bernardus, consulitque
vt sedulo ab omnibus quærat. Vnde bene
dixit Christus de semine nato inter petras,
natum aruit, quia non habebat humorem.

Inter hos annumerari quoq; possunt, qui
olim quidem fuerunt fœcundi, sed sua cul-
pa, eo quod nimium se dediderint rerum
curiolarum contemplationi, steriles facti
sunt, de quibus Dauid locutus videtur, dum

Psal. 106. ait. *Terram fructiferam in salsuginem à ma-
litiâ habitantium in ea.*

Diximus, solum quoque sterile reddi, ex
superuacaneo humore: propterea quod in
eo semen vel suffocatur, vel languescit: cui
merito comparatur ii, qui plus æquo se ad-
dicunt huius seculi illecebris & recreatio-
nibus, *Et quorum Deus venter est*, vt loqui-
tur Apostolus. In his enim semen diuinum
extinguitur. vnde de talibus ipse Deus in
Genesi dixit. *Non permanebit spiritus meus
in homine, quia caro est.* id est, carnalis, & in
carnis voluptatibus sepultus.

Phil. 3.

Gen. 6.

De causis externis sterilitatis spiritualis.

C A P. II.

HAs quoque causas inuestigabimus ex
causis sterilitatis temporalis. Et pos-
sunt reuocari ad tria capita principalia. Pri-
mum

mum est, mala cultura, secundum est, vitiosum semen. Tertium defectus influxionum celestium. Mala cultura soli in duobus consistit defectibus. Prior est, si negligenter arretur & subigatur. Posterior, si non impinguetur fimo De priore Salomon ita scribit.

Prov. 24.

Transi per agrum pigri, & per vineam stulti, & ecce repleverunt eam ortica & spina qua forma loquendi indicavit negligentiam culturae, nam subiicit. Irruet super eum egestas, sicut cursor, & super eum fames, sicut vir armatus. hic enim est effectus ignavi agricolae ut obruatur, dum minime expectat, inopia. Hæc verissime dici possunt etiam de pigro spirituali, quicumque enim in cursu Christianæ pietatis, vel vitæ religiosæ deses est, eum ex improviso destruire solet & cupiditas meditandi de rebus cœlestibus, & desiderium omnis profectus spiritualis.

Potest fieri ut delicatus aliquis agricola stercorem sui laborem horreat, eo quod fœdum tetrumq; fimi odorem ferre nolit. haud secus nonnunquam evenit agricolæ spirituali, ut nempe multorum operum bonorum, quoniam sensus parum oblectant, exercitationem deserat. De quo sic loquitur B. Bernardus. *Annon stercore sunt abominations Aegyptiorum, quas immolamus*

Bern. ser.
2. de Petro
& Paulo.

ff 5 Deo

Deo nostro? *Stecora* planè *vilis* ad aspectum, sed ad fructū *vilis*. Non refugiat hanc fertilitatem, qui fecunditatē desiderat, non *vilis* sit nobis *vilis* pretiosa, sed pretiosus cūctū thesauris *Ægypti* Christi improprium. Nec ignotissimum etiam esse verbum increpatorium verbum improprium, & quod, si non excusat necessitas, ipsum quoq; dedecet proferentem.

VENIAMVS ad defectus ex parte seminis. Primus est, si non iaciatur in agro. Secundus si iactum, ilico tollatur ab avibus. De quo *Matthæus*, *Et volucres celi comederunt illud*. Tertius, si nimis parum seminetur. Quartus, si vitiatū sit semen foris pulchrum, intus corrosum vel vacuum, & ideo ad germinandum impotens. Quintus & ultimus sit, si semen noxium supra seminetur, vt *zizania* vel *lolium*. Quæ applicando ad institutum nostrum, dico, semen esse rerum diuinarum notitiam. Hanc autem in agrum animi nostri non conicere, est non teneri studio comparandi illam. Comparare autem illam, sed mox obliuioni tradere, est perinde ac semen volucris obicere, vel seminare vitiatū. Comparare autem ad captandam vanam gloriam est superbia. Ac deniq; superseminare *zizania* spiritualia, est in sermonē inferre nugas, fabelas, no.

las, noua curiosa, quæ dum orationis tempore vna cum piis cogitationibus germinant, & exoriuntur, omnem fructum impediunt. Ac notatu dignum est à Christo vocari INIMICVM, qui zizania seminavit, dicens *Inimicus homo hoc fecit, vt intelligamus pro inimicis habendos, qui vana & futilia, curiosaq; colloquia inducunt.*

DE NI Q. & ex defectu influxionum cœlestium, vt imbrium, frigoris, caloris ventorum agri boni, licet diligenter exculti, infœcundi & steriles efficiuntur. Influxiones hæc spiritualiter acceptæ sunt illustrationes diuinæ intellectus, & motiones voluntatis. Vbi notandum est influxus materiales cœlorum etiam si ordinariè pendeant, à Deo, aliquando ob demerita nostra, ac imprimis ob negligētem diuinorum mandatorum obseruationem, nobis subtrahi. Ita enim Deus ipse minatur in Leuitico. *Vi- Leu. 26.*
sitabo velociter in egestate & ardore, qui conficiat oculos vestros, & consumet animas vestras, si frustra seritis sementem, qua ab hostibus deuorabitur, daboq; vobis cœlū desuper ferreū, & terrā aneam, consumetur in cassum labor vester, non profereit terra germen suum. Quod autem hæc mala proueniant ex præuaricatione diuinę legis expressit Moyses Deu. 28.
 Quod

Quod si nolueris audire Vocem Domini Dei tui, ut facias omnia mandata eius, sit cælum, quod super te est aeneum, & terra, quam calcas, ferrea. Det Dominus imbrem terra tue puluerem, & de cælis descendat super te cinis, donec conteraris. Vnde religiosi duo possunt accipere documenta. Primum est, quod cum habeant præter leges Dei omnibus fidelibus communes speciales quasdam à Fundatoribus suis acceptas, si eas non obseruent, eos timere debere hanc sterilitatem orationis. Alterum est, obseruandas esse omnes leges & regulas æque paruas ac magnas, quia dicit OMNIA. Itaq; quoties religiosus deprehēdit se aridum in Meditationibus, sedulo examinare debet, an paruērit omnibus regulis: si enim non paruērit, nihil mirari debet se ariditatem pati.

De remediis præseruatiuis sterilitatis spiritualis.

C A P. III.

LUC. 16. S LUCAS narrat Dominum laudasse *Solicum iniquitatis, vel iniquum, eo quod prudenter fecisset, & subiungit, quod est pro nobis, quia filii huius seculi prudentiores sunt filiis lucis in generatione sua, indicans homines se-*

nes seculares non degere vitam inconsideratè, sed impendèribus necessitatibus multo ante prospicere. Iam si verum est, quod est verissimum, *quæcunq; scripta sunt, ad nostram utilitatē scripta esse*, credere debemus *Rom. 15.* Christum Dominum idcirco nobis proposuisse exemplum callidi illius villici, ut doceret nos vigilantes esse & prudètes in præcauendis necessitatibus antequam accidant, & remedia quædam præseruatiua usurpemus, ne labamur in ariditatē aliquam spiritualem.

PRIMUM remedium respondens primæ ariditatis causæ est, nullo modo credere ob difficultatem quæ initio Meditationum solet incidere, eam esse vnam ex illis, ob quas hoc sanctum exercitiū tandem à quibusdam deseritur. nam ut experientia constat, nulla ars, scientia, vel exercitium est, cuius principia non videantur difficilia, quæ tamen vsu paulatim euadunt facilia. Omitto, te, esto quod ex illis fores, confidere nihilominus debere in Deo, quippe *qui potens* *Lus. 4.* *sus, ut idem B. Lucas habet, de lapidibus facit are filios Abrahæ.* hoc est cerebrum nostrum durum emollire ad meditandum, ut videmus in multis simplicibus & fœminis & rusticanis hominibus factum. Et S. Ioan. *Ioan. 6.*

nes

nes dicit. *Et erunt omnes docibiles Dei.* Cum ergo Deus sit magister noster, potest quemlibet licet idiotam, hanc diuinam scientiam docere. Immo S. Thomas Aquinas docet in simplicibus & mulieribus deuotionem magis abundare, quam in doctis, eo quod illi minus quam hi confidant suis viribus. Quod & David mysticè prædixisse videtur, dum ait. *Posuit desertum in stagna aquarum, & terrã sine aqua in exitus aquarum.* Et sequitur. *Et collocauit illic esurientes, & constituerunt ciuitatem habitationis, seminauerunt agros, & plantauerunt vineas. & fecerunt fructum natiuitatis,* id est, fructum ibi natum, & non aliunde importatum.

ALTERVM remedium pro ingeniositate tam ex primo, quam ex secundo genere, efficax erit, si norint facere bene, & curiositatis alas, aliarumque vanitatum demittere, ac se piis deuotisque contemplationibus dedere: sic enim impetrabunt non solum modo, sed etiã imbres magnos celestis deuotionis, quib. irrigata anima sanctarum cogitationum multitudinem germinabit. Atq; id eo poterunt sperare securius, quo instãtius fores diuinas in suis precibus pullabunt, sicut Elias exorauit pluuiam

Tho. 22.
q. 82. a. 3.

Psal. 106.

viam ingētem, qua terra perfusa fructuum
 copiā produxit. *Et rursus, inquit S. Iacob. Iac. 5.*
travit, & cælum dedit pluuiā, & terra dedit
fructum suum. Nec debent despondere ani-
 mum, si sterilitati suæ per siccas & aridas
 speculationes occasionem dederint: nam &
 Elias causa siccitatis materialis extitit. *E-*
lias orauit, inquit idem Apostolus, & non 3. Reg. 17.
plueret super terram, & nō pluit. Neq; etiam *& 18.*
 fastidio esse debet, vitium idem ex diutur-
 no vñ vanarum curiosarumque cogitatio-
 num esse inueteratum, quia & siccitas illa
 Eliæ diuturna fuit, cum durarit annos tres
 & menses sex, cum videretur fieri non pos-
 se vt attractis è terra siccissima vaporibus
 effunderetur de cælo pluuia. Sed nec idèd
 desperare possunt de emendatione, quod
 toto pectore quondam se dederint istis va-
 nis speculationum secularium illecebris,
 quia & Elias toto pectore pro illa siccitate
 terræ Deum deprecatus est, vt geminatione
 illa significauit B. Iacobus, dicens. *Orations*
orauit. Nec denique suam imperfectionem
 prætexere debent, vel profiteri se indi-
 gnos, qui exaudiantur, quia huic exceptio-
 ni disertè videtur occurrere voluisse Apo-
 stolus, cum ita præfatus est. *Elias homo erat*
similis nobis passibilis.

DENIQ.

Denique homines sensuales, & voluptatibus huius seculi addicti etiam antegressum remedium, si vitam emendare cogitēt, vsurpare debent. Deus enim non solum exsiccauit flumina, sed etiam mare teste Dauid. *Posuit flumina in desertum, & exitus aquarum in sitim.* Quanquam dubium non est postulari à Deo in hac re ipsorum quoque industriam, & cooperationem, cum dicat Dauid ibidem. *Seminauerunt agros, & plantauerunt vineas.* Quae cooperatio vicem subit fossarum & sulcorum, per quos aquae decurrant in mare. Volo dicere, tui muneris esse omnes defugere recreationes, & noxiorum conuentuum occasiones. Nam sicut ciborum lautitiae merito impediunt gustum rerum spiritualium. *Delicata enim non datur admittenti alienam.* Sic immoderatio potus & cibus offuscat naturaliter intellectum, vt contemplationi rerum diuinarum se dedere non possit. *Quotidiano enim, ait B. Leo, dilectissimi experimento probatur potus satietate aciem mentis obtundi, ciborum nimietate vigorem cordis hebetari.* Et mox hoc addit antidotum. *Quamuis enim sine anima nihil caro desideret, & inde accipiat sensus, unde sumit & motus, et si demittat*

*Leo serm.
2. de ieiunio,*

men est anima quadam sibi subdita negare
 substantia, & interiore iudicio ab inconueni-
 entibus exteriora frangere, Et à corporeis cupi-
 ditatibus sapius libera in aula mentis possit
 diuina vacare sapientia, & ubi omni strepitu ter-
 renarum silense curarum in meditationibus
 sanctis, & in deliciis latetur aternis.

De remediis contra causas externas
 sterilitatis spiritualis.

C A P. IV.

DIXIMVS negligentem soli culturam in
 duobus sitam, nempe, quod non arare-
 tur, & impinguaretur. Remedium ergò su-
 memus ex similitudine diligentis culturae.
 Qui enim diligenter agrum colit, primum
 solet euellere spinas, & stirpes inutiles, de-
 inde eiicere lapides, qui labores impediunt,
 ac demum aratro profcindere. Vt igitur ad
 rem veniamus; id in primo remedio, & se-
 quentibus agemus, vt varias virtutes mon-
 stremus homini spirituali necessarias ad re-
 ctè meditandum. Euulsio itaq; illa spina-
 rum ex agro, indicat mortificandas nobis esse
 animi perturbationes. Christus enim apud
 Mattheum declarauit amorem esse spinam
 G g   semen

Matt. 13. Semen diuinum suffocantem. *Aliud*, inquit, *cecidit inter spinas*, & *orta suffocauerunt illud*. Eiectio autem lapidum docet nos, habitus prauos & inueteratos esse deponendos. In aranda terra verò tria interueniunt notatione imitationeque digna. Primum est, quod frustum terræ aratro proficillum, separaretur à reliqua terra. Qua separatione indicatur, non posse fertilem reddi animæ nostræ campum per orationē, nisi ab amore rerum terrenarū sit auulsa. Alterum est, quod aratione superficies terræ superior fiat inferior, vt indicetur, proficere in virtute cupientem debere se totum tradere virtuti obedientiæ, sic vt superioris voluntas semper emineat, ipsius autē voluntas ordinariē sit inferior & subiecta. Tertium est, quod si post arationem frustū aliquod terræ æquo grandius supersit, id agricola comminuat, vt indicetur oranti procurandum, vt cor habeat contritum & humiliatū, secundum illud Psalmi. *Cor contritum & humiliatum*
Eccle 35. *Deus non despiciet. Et Ecclesiast.* *Oratio humilantis se penetrat calum.*

VENIAMVS ad stercorationem agri spirituali, de qua sic loquitur B. Bernardus.
Bern. ser. 2. de Petro & Paulo. *Stercora planè vtilia ad aspectum, sed ad fructum vtilia. Non refugiat hanc fæditatem, qui*
facun-

secunditatem desiderat siquidem ex deformi
 stercore aceruo, qui portatur in agrum for-
 mosus surgit aceruus manipulorum, qui re-
 portabitur ex agro. propterea non vilescat ho-
 biuilitas pretiosa, sed pretiosorem cunctis the-
 sauris Ægypti Christi paupertatem aestimate.
 Hæc de paupertate. Addit deinde de repre-
 hensionibus. An non impinguatur, qui incre-
 patus benignè accipit, mansuetè respondet, li-
 benter emendare conatur? Hæc sanè salubris
 & secunda impinguitio est, ut corripiat me
 iustus in misericordia. Deinde pergit inuehi
 in ignauos & proteruos sed quid agimus, in-
 quiens, quod hoc fimo videmus aliquos lapsi-
 dari & indurari Hinc namq; scriptum est. de
 stercore bouum lapidabitur piger. Solent quoq; *Eccle. 22.*
 rustici impinguare terram stipulis post de-
 messas segetes relictis, eas in terram defo-
 diendo, quæ quia intus vacuæ sunt, signifi-
 cant nos vacuos esse debere cogitationibus
 & cupiditatibus rerum terrenarû, si velimus
 impinguare agrum animæ nostræ Imò cõ-
 sueuerunt & vitiles herbas eodè modo subige-
 re in agris, vt fabarû, aliorumq; leguminû,
 qua re monemur etiã licita quædã aliquan-
 do abscindenda, vt rectè meditari possimus.

RESTAT vt transeamus ad remedia con-
 tra vitium seminis ysurpãda. Semen autem

diximus esse noticiam, quam habemus ex scientiis, naturali, morali, vel Theologica, vel acquirimus librorum spiritualium lectione, vel piorum sermonum, exhortationumue auscultatione, aliisque modis. De quibus omnibus dico primo. sicut dum fementis faciēda est, optimum quæritur frumentum, sic vitę spiritualis scopum esse debere, vt ad maximam eius perfectionem contendatur, & non cogitetur satis esse, in infimo eius gradu persistere. vel etiam conuenire, si indifferentium rerum noticiam non refugiamus, vt rerum bellicarū, digladiationum, venationum, aliarumq; id genus, cogitando, quod tandē & illa ad pium finem conuertere velimus. Qua ratione similes profecto essemus iis, qui licet allia & cœpas non comedunt nisi bene conditas & coctas, tamen postea tetrum odorem exhalant, hoc est, meditaremur quidem piē, sed non sine multis distractionibus. Secundo, seminis loco habere debemus tantum res merē spirituales, non permixtas vanis & curiosis, quæ sunt instar lolii. Tertio, debet & scopus nobis propositus esse spiritualis ab omni vanitate alienus. Vnde B. Bernardus in Cantica ita scribit *Sunt qui scire volunt eo sine tantum, & sciunt, & turpis curiositas est, &*

Bern. ser.
38.

est, & sunt qui scire volunt, & sciantur ipsi, & turpis vanitas est. Denique caue, tanquam ignem, ne rerum spiritualium exercitia prore ludicra & parui momenti habeas, aut ridiculè & iocose de iis loquaris, id enim esset verbum Dei profanare, sanctaque exercitamenta pietatis non modo infructuosa, sed etiam animæ tuæ damnosa reddere.

POSTREMO pro remedio defectus cœlestium influxionum respondeo. Quemadmodum diximus causam defectiois esse, quod mandata Dei non præstentur, in religiosis verò quod regularum observatio negligatur, sic optimum remedium ad obtinendas diuinas inspirationes, & peculiaria auxilia, esse ipsam legum & diuinarum & humanarum obseruationem. Ita enim Deus ore suo promisit in Leuitico *Dabo vobis pluu-* *Leu. 26.*
uiam temporibus suis, & terra gignet germen suum & pomis arbores replebuntur. hoc est, intellectus ornabitur cogitationibus cœlestibus, & voluntas sanctis desideriis. Vbi nota quæso fertilitatis magnitudinem. *Apprehendet, inquit, messium trituram vindemiam & vindemia occupabit sementem.* q. d. tantam fore copiam frumenti, vt messis duratura sit vsq; ad vindemiam, & vindemia vsq; ad sementem. Sed obseruanda sunt duo *Deut. 28.*

Gg 3 pacta,

Deo. 28. pacta, quæ DEVS ratione promissionum suarum nobiscum iniit. *Si mandata inquit mea custodieritis, & in præceptis meis ambulaueritis.* hoc est. promitto vobis me abundantiam illam vobis concessuram, si non solum meis legibus parere cœperitis, sed etiam in earum obseruatione perseveraueritis, & progressum feceritis, id enim significat verbum *ambulaueritis.*

Exercitia vsurpanda tempore ariditatis.

C A P. V.

PRIMUM est. crebrius vti inter meditandum applicatione sensuum. In ea enim breues discursus sufficiunt, & res sensibiles istæ viam aperiunt, & dirigunt ad illa pauca. Sed memineris, tunc id tibi licere tantum, quando omnes suprascriptos meditando modos probaueris, qui nõ facile sunt deserendi.

SECONDVM est, vsurpare Colloquia, & discursus varios, vt dictum est alibi, quia animus valde inflammare solent & excitare, ac inter cætera posses cum Dauide dicere, illud Psalmi 135. *Anima mea, sicut terra sine aqua,* & si quæ sunt similia, ab ipsa siccitate occasionem capiendo.

TERTIUM

TERTIVM sit, non festinanter, sed cunctabundè legere pium aliquem librum, quem maximè probes, & cum occurrerit consideratio aliqua, gradum figere, donec ardeat: vbi cessarit, lectionem repetere, & dum gustus aliquis se offert, commorari tantisper, donec tempus meditandi effluerit.

Quartum esse poterit, quod usurpavit P. FRANCISCVS Borgia, sigillatim autem die omnibus Sanctis sacro in singulas horas. Nimirum imaginabere te conscendisse in cœlum, & inter visendū spiritus beatos, posces aliquam eleemozynam, principio facto à S. Trinitate, antequam cum seniorib. in Apocalypsi prostratus adorationis causa ad quamq; personā oratiunculam aliquā institues, si scias, & si nescias, modo quo ipse poteris optimo postulare poteris gratiam pro præsentis tua necessitate ipsius attributis congruentē. Verbi causa à Patre aeterno, vt compleat memoriam tuam piis conceptionib. ad meditationē locupletādā. A verbo aeterno, vt instruat intellectum ad excogitandū res idoneas, & easdē penetrandum, sicut fecit Apostolis, quando, vt habet Lucas, *aperuit illis sensum, vt intelligerēt scripturas.* A Spiritu sancto verò, vt cor tuum

sancto amore accendat quo semen diuinū bonarum cogitationum, sanctorumq; desideriorum in Meditatione susceptum fouere possis, vt vberem fructum proferat.

Adire dehinc poteris thronum B. Virginis, Dei Matris, precariq; vt per suam fecunditatem corporalem dignetur tibi impetrare fecunditatem spiritualem. Orabis & *Seraphinos*, vt tibi impetrent inflammatum amorem in Deum.

Cherubinos, vt obtineant rerum diuinarum cognitionem.

Thronos, firmitudinem, vt sis constans in obedientia.

Dominaciones, vt te gubernent iuxta Domini voluntatem.

Principatus, vt te defendant.

Virtutes, vt doceant.

Potestates, vt à periculis liberent.

Archangelos, vt te adiuuent.

Angelos, vt te custodiant.

Patriarchas, vt constāciam, quam ostenderunt in expectando Messia, impetrent, & stabilitatem in exercitatione bonorum operum.

Prophetas, vt lumen obtineas præcauendi omnia pericula.

Aposto-

Apostolos, velut Pastores, vt tui, ouis suæ,
curam gerant.

Martyres, vt impetrent fortitudinem a-
nimi in patiendo pro Christo.

Confessores, vt contemnere mundum, &
carnem mortificare queas, sicut illi
fecerunt.

Doctores, vt obtineas lumen cognoscendi
legis suæ arcana, & robur ad eam ob-
seruandam.

Virgines, deniq; & *Viduas*, vt impetrent
puritatem cordis, & diligētiam qua
dulcissimum suum sponsum Chri-
stum quæsierunt.

S E X T U M sit, vt tu econtra aliis eleemo-
synam porrigas in hunc modum.

Primo, percurres omnes status necessi-
tate aliqua laborantium, incipiendo ab a-
nimabus Purgatorii Deinde transibis ad
eos qui proximi sunt morti, vel in manibus
infidelium. Tum ad existentes in peccato
mortali, vel incarceratos Tum ad ægros,
naugantes, & alios id genus, orabisq; pro
quolibet vnicam Dominicam orationem,
& Salutationem angelicam, vel alias pre-
ces, prout libebit. Deinde excurre per or-
dines Ecclesiasticos, initio sumpto à Papa,
per Cardinales, Episcopos, clerū, & quamq;

Gg s religio-

religionem, optando illis abundantiam Spiritus sancti, utque primum ipsi in se sint sancti, tum verò sua sancta conuersatione, & prædicatione iuuent ad sanctificationem aliorum. Tertio idem poteris facere per Principes seculares, & Ecclesiam sanctam imitando primum Deo commendare Imperatorem, tum singulos Reges Christianos aliosque Principes, Respublicas, Magistratus, Iustitiarum vindices, unicuique optando que officio eius conueniunt. Pro proprio autem Principe vel Domino peculiarem semper institues orationem.

SEPTIMUM sit, singillatim discurre per Christi crucifixi membra, inchoando à capite, tum pergere ad oculos, aures, &c. Salutando illa, illis preculis, quarum meminit S. Bernardus, & S. Bonaventura, vel si earum gnarus non sis, vna oratione Dominica, agendo illis gratias pro bonis operibus per ea præstitis, afflictionibusque perpeffis.

POSTREMUM sit, incumbere Orationi vocali cum sequentibus conditionibus. Prima, ut si memoria illam teneas, ores oculis in imaginem aliquam vel in cælum defixis. Secundo, ut pronunties verba lentè, sic ut respiratio vna intercedat; v. c. postquam dixit

dixeris, *Pater noster*, vna respiratione inter-
iecta, dic, *Qui es in caelis*. & sic deinceps co-
mitante semper attentione intellectus ad
verborum significatum. Quæ si cogitatio-
nibus alienis obrepentibus turberur, con-
uenit ea tam clare proferre, vt ipse auribus
percipias. Cum enim anima intèra esse de-
beat & attentioni recitationis, & auditio-
ni, fiat vt dictæ cogitationes dissipentur. Si
verò orationes, quas es dicturus, memoriæ
infixas non habeas, sed ex libro sint legen-
dæ, eandem rationem & modum te-

nebis, vt si legas *Horas*

Canonicas.

TRACTA-